

KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA
SAVIVALDYBĖS NARKOTIKŲ KONTROLĖS KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2018-03-27 Nr. TAR1-47

Posėdis įvyko 2017 m. liepos 26 d. 14 val.
data (laikas)

Posėdžio pirmininkas Saulius Liekis.

Posėdžio sekretorė Asta Pilybienė.

Dalyvavo Narkotikų kontrolės komisijos (NKK) nariai: Janina Asadauskienė, Rasa Bekėžienė, Jurgita Činauskaitė-Cetiner, Jūratė Grubliauskienė, Audronė Liesytė, Saulius Liekis, Nina Puteikienė, Asta Pilybienė, Irina Valadkienė.

DARBOTVARKĖ:

1. Psichoaktyvių medžiagų vartojimo Klaipėdos miesto mokinių tarpe tyrimo duomenys (ECAD). Pranešėja Jūratė Grubliauskienė.
2. Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuro vykdomos priklausomybę sukeliančių medžiagų vartojimo prevencinės veiklos. Pranešėja Jūratė Grubliauskienė.
3. Policijos vykdomos prevencinės priemonės, užkardant neteisėtą narkotikų apyvartą. Pranešėja Rasa Bekėžienė.

1. SVARSTYTA. Psichoaktyvių medžiagų vartojimo Klaipėdos miesto mokinių tarpe tyrimo duomenys (ECAD). Pranešėja J. Grubliauskienė.

Pranešėja Jūratė Grubliauskienė pristatė tyrimo „Europos jaunimas - narkomanijos prevencijos programa“ duomenų lyginamąją analizę, kurioje buvo apžvelgta pastarojo dešimtmečio tyrimo duomenys. 2016 metais tyrimo apklausoje dalyvavo per 12300 Europos 15-16 m. paauglių, iš kurių beveik 1 200 klaipėdiečių. Kartu su Klaipėda tyrime dalyvauja Vilnius, Kaunas, Ryga (Latvija), Sala (Švedija), Klaksvikas (Farerų salos), Tartu, Talinas (Estija), Sofija (Bulgarija) (Tyrimo medžiaga pridedama). Pasak J. Grubliauskienės, realu, kad ši statistika neatspindi realios situacijos, nes paaugliai patys prisipažįsta, kad kanapės jau yra praeitis, mat jų pavartojus ne tik jaučiamas specifinis kvapas, bet ir lengva atpažinti apsvaigusįjį. Esą vartojamos kitokios medžiagos, kurių poveikį tėvams ar mokytojams yra sunkiau pastebėti. Tačiau tokios medžiagos klausimyne nepaminėtos, nėra ir skilties „Kita“, kurioje atsakinėdami į klausimus paaugliai galėtų nurodyti, kokias medžiagas yra vartoję.

J. Grubliauskienė pasakojo, kad tyrimo metu buvo fiksuojamas ne tik psichoaktyvių medžiagų paplitimas tarp mokinių, bet ir analizuojama prevencinių veiksnių įtaka. Atkreipia dėmesį, kad sumažėjo reguliariai rūkančių paauglių, bent kartą vartojusių alkoholį ir apsvaigusių nuo alkoholio. Sumažėjo kanapių, amfetaminų, ekstazio, uostomųjų medžiagų vartojimas. Sumažėjo tėvų, kurie nepažįsta savo vaiko draugų, tėvų, kurie nežino, kur vaikas ir su kuo būna vakarais, tačiau padaugėjo paauglių, kurie buvo apsvaigę nuo alkoholio per paskutines 30 dienų; sumažėjo paauglių, kurie laisvalaikį leidžia su tėvais. Du kartus, kai vyko tyrimas, buvo paprašyta pirminių duomenų tam, kad būtų galima palyginti skirtingas Klaipėdos mokyklas. Palyginus duomenis, buvo atkreiptas dėmesys, kad tendencijos tarp mokyklų yra skirtingos, net esant mokykloms šalia. Tačiau neturima duomenų, ar tyrimo rodikliai susiję su mokymosi pasiekimais. Negalima teigti, kad mokykloje, kur vaikai labai gerai mokosi, nėra problemų. Atlikus aplinkos tyrimą dažnai mokytojai nustemba, kad rimtoje, aukštus rezultatus pasiekusioje mokykloje randami narkotinių medžiagų pėdsakai. Tačiau pagal rajonus galima susieti, kur daugiau rūkančių mokinių, vartojančių alkoholį ar narkotines medžiagas.

Pranešėja Nina Puteikienė domėjosi, ar iš tikrųjų paaugliai mažiau rūko kanapes, ar koreliacija su realybe yra kitokia.

J. Grubliauskienė teigė, kad mokyklose atliekami ir narkotinių medžiagų pėdsakų tyrimai, kurie leidžia susidaryti vaizdą, kokias medžiagas jaunimas vartoja. Jaunimas suvokia, kad į mokyklas kanapes neštis rizikinga bei kad pavartojus kai kurių medžiagų juos greičiau prigauna ir tėvai. Atsiranda ir kitos, naujos medžiagos, tad vartojimo įpročiai keičiasi, persiskirsto. Tačiau tai, kad rodikliai gerėja, J. Grubliauskienės nuomone, gali būti ir skirtingų sektorių įdirbis, nes su tėvais intensyviai dirbama, kalbama. Taip pat pripažįsta, kad šis tyrimas neparodo visų narkotinių medžiagų vartojimą, nes tyrimo metodika taip lengvai nekeičiama – ji sukurta 2004 metais ir yra vienoda visoje Europoje. Be to, medžiagos labai greitai kinta. Galima būtų rekomenduoti įdėti grafą „Kita“, kuri leistu atspindėti tikresnius rezultatus.

NUTARTA:

Rekomenduoti Švietimo skyrių įpareigoti Klaipėdos miesto bendrojo lavinimo mokyklas atlikti tyrimus bei leisti pristatyti mokyklos bendruomenei tyrimo medžiagą.

2. SVARSTYTA. Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuro vykdomos priklausomybę sukeliančių medžiagų vartojimo prevencinės veiklos. Pranešėja Jūratė Grubliauskienė.

J. Grubliauskienė pristatė Visuomenės sveikatos biuro veiklą vykdant priklausomybę sukeliančių medžiagų vartojimo prevencinę veiklą. Vienas svarbiausių dalykų – prevencinė veikla. Anot Pasaulio sveikatos organizacijos, prevencija turi būti sveikatos ugdymo dalis, į tai turi būti įtraukti ir tėvai, prevencinis švietimas turi apimti ir temas apie stresą, lytinį auklėjimą, vystymosi etapus, tarpasmeninius santykius, turi būti skiriama daug dėmesio užimtumui po pamokų. Be to, pabrėžiama, kad prevencija – ne tik kalbos, bet ir žalingų medžiagų paklausos ir pasiūlos mažinimas. Iš jų išskiriama pirminė bei antrinė prevencijos, ankstyvoji intervencija. Taip pat yra sukurta programėlė „Man rūpi“, kurioje galima užduoti klausimą specialistui ir gauti teisingą informaciją (medžiaga pridedama).

Komisijos nariai svarstė, kad galbūt naudotų ribotas pateikimas į mokyklas ir iš jų, kaip yra Amerikoje – mokiniai, kol vyksta pamokos, iš mokyklos teritorijos išeiti negali. Manoma, kad Lietuvoje tokia praktika galėtų padėti ne tik dėl rūkymo, alkoholio ir narkotinių medžiagų vartojimo, bet ir pagerinti mitybos įpročius (užkertant kelią pirkti nesveikus užkandžius), užtikrinti mokinių saugumą ir pan.

3. SVARSTYTA. Policijos vykdomos prevencinės priemonės, užkardant neteisėtą narkotikų apyvartą. Pranešėja Rasa Bekėžienė.

Pranešėja Rasa Bekėžienė pristatė 2017 metų prioritetines veiklos kryptis: visuomenės informavimas (darbas su švietimo įstaigomis, vyresniųjų klasių mokiniais), prevencinis pokalbis (policijos komisariatai su vaikais ir jų tėvais), kinologų veikla (ugdymo įstaigose, pramogų vietose). Informavo, kad šiemet buvo patikrintos 5 mokyklos, dėl to kreipiasi patys tėvai ar mokytojai. Pasitaikė atvejų, kada pasikvietė ne tik bendrojo ugdymo, bet ir profesinės mokyklos, o kai jau atvykstama, mokykla jau nebe taip nori patikrinimo. Mokiniai apie patikrinimus nieko nežino – jie yra neįspėjami. Yra buvę, kad nieko nerandama.

R. Bekėžienė pristatė, kad kita tikslinė grupė – klubai, barai ir jų savininkai. Yra išskirti kriminogeniniai židiniai, kur gali būti prekiaujama narkotinėmis medžiagomis. Pernai per pirmą pusmetį policijoje buvo gauta 215 pranešimų apie narkotikus, šiemet per tą patį laikotarpį – jau 245. Daroma prielaida, kad žmonės, kuriems yra aktuali ši problema, jie rūpinasi savo saugumu ir dažniau informuoja policiją. Todėl sudaromi pagal asmenų skundus adresai (židinius), kuriuose vietose jie prekiauja narkotinėmis medžiagomis ir pareigūnai, keičiant tikrinimo laiką, nuolat nuvyksta patikrinti tuos adresus (vietas).

Pasak R. Bekėžienės – trečioji kryptis, tai yra tarpinstitucinis bendradarbiavimas. Šiuo metu bendradarbiaujama su nevyriausybinėmis organizacijomis (anoniminiai alkoholikai ir anoniminiai narkomanai) vykdant šviečiamąsias veiklas.

Pranešėjas Saulius Liekis papildė R. Bekėžienę, kad prevencinės priemonės yra vykdomas Vaikų ligoninėje: buvo rasti rėmėjai, kurie finansavo narkotinių medžiagų tyrimų atlikimą vaikų testavimui.

Kita problema buvo iškelta – elektroninės cigaretės, nes šunys jų neužuodžia, o pedagogai ar visuomenės specialistai jų nebeatpažįsta – jų tiek formos tiek užpildymo turinio spalvos nuolat keičiasi. O be to yra ne tik legalios papildymo vietos, bet ir nelegalios.

J. Grubliauskienės nuomone, policijos pareigūnų atliekami ugdymo įstaigose patikrinimai su šunimi – yra puiki prevencija, nes vaikai nesitiki, kad juos bet kada gali patikrinti.

Narkotikų kontrolės komisija sutarė, kad sprendžiant mokinių žalingų įpročių problemą reikia bendradarbiauti su Švietimo skyriumi.

Komisijos nariai pasiūlė rekomenduoją įtraukti į bendrojo ugdymo mokyklų sudaromas dvišales sutartis įsipareigojimus dėl psichoaktyviųjų medžiagų nevartojimo. S. Liekis svarstė, kad galbūt reikėtų rekomenduoti į sutartis su tėvais įtraukti ir punktą, kad mokykla turi teisę patikrinti kuprines.

NUTARTA:

Rekomenduoti Švietimo skyrių įpareigoti į bendrojo lavinimo mokyklų sudaromas sutartis įtraukti punktus dėl psichoaktyviųjų medžiagų nevartojimo; apie draudimus turėti ir vartoti psichoaktyvias medžiagas; apie mokyklos teisę patikrinti kuprines.

Posėdis baigtas 15³⁰ val.

Posėdžio pirmininkas

Saulius Liekis

Posėdžio sekretorė

Asta Pilybienė